
**КРИМІНАЛЬНЕ ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО
УГОЛОВНОЕ ПРОЦЕСУАЛЬНОЕ ПРАВО
CRIMINAL PROCEDURAL LAW**

УДК 343.137.9

Arakelyn R.F.

**WAYS OF THE CONFLICT RESOLUTION UNDER
THE AUSPICES OF THE INSTITUTE OF MEDIATION
IN CRIMINAL PROCEEDING**

Р.Ф. Аракелян
*здобувач кафедри
кримінального права та процесу
ВНЗ «Національна академія управління»*

**ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ КРИМІНАЛЬНИХ
КОНФЛІКТІВ ЗА СПРИЯННЯМ ІНСТИТУТУ
МЕДІАЦІЇ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ**

Постановка проблеми. Дослідження шляхів вирішення кримінальних конфліктів за сприянням інституту медіації в кримінальному провадженні зумовлено: міжнародно-правовими зобов'язаннями та положеннями вітчизняних стратегічних нормативно-правових актів, які передбачають створення альтернативних позасудових способів регулювання кримінальних конфліктів, дієвість яких підтверджена зарубіжним досвідом; потребами потерпілих у кримінальному провадженні; вадами традиційного кримінального провадження, зокрема, незначною кількістю та якістю кримінальних процесуальних дій, які були вчинені слідчими відносно потерпілих за кримінальними правопорушеннями невеликої, середньої тяжкості та кримінальними правопорушеннями проти власності, на стадії досудового розслідування (слідства) та судового провадження.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Значний внесок у дослідженні шляхів вирішення кримінальних конфліктів за сприянням інституту медіації в кримінальному провадженні, належить наступним вітчизняним науковцям: В.В. Землянській, В.І. Галаган, В.К. Грищук, В.М. Куц, Ю.Нікітіну.

Незважаючи на проаналізовані науковцями здобутки у досліджуваній проблематиці в науковій літературі, зокрема, у вітчизняних правників бракує законодавчих пропозицій, наданих з урахуванням системно-емпіричних досліджень, заснованих на вивченні та узагальненні потреб цільової аудито-

рії, до якої належать службові особи органів досудового розслідування та потерпілі у конкретному кримінальному провадженні, в аспекти вирішення кримінальних конфліктів за сприянням інституту медіації в кримінальному провадженні.

Метою статті є висвітлення деяких законодавчих пропозицій розроблених за підсумками проведеного нами системно-емпіричного дослідження потреб цільової аудиторії, до якої належать службові особи органів досудового розслідування та потерпілі у конкретному кримінальному провадженні, в аспекти вирішення кримінальних конфліктів за сприянням інституту медіації в кримінальному провадженні.

Основні результати дослідження. Великий тлумачний словник сучасної української мови визначає термін «конфлікт» як «зіткнення протилежних інтересів, думок, поглядів; серйозні протиріччя; гострий спір» [1, с.570]. В юридичній енциклопедії за загальною редакцією Ю.С. Шемшученка під поняттям «конфлікт» (лат. *conflictus* – зіткнення) розуміють зіткнення поглядів, інтересів, позицій, що супроводжується конфронтацією, суперництвом, конкуренцією чи протиборством його учасників, яке супроводжується складними колізіями [2, с.335]. На сьогодні спостерігається наявність плюралістичних підходів до типізації та класифікації конфліктів, при цьому, значна частина конфліктів має юридичну спрямованість. Одним із різновидів юридичних конфліктів є кримінальний конфлікт під яким розуміють зіткнення із кримінальним законом, що детерміновано вчиненням суб'єктом кримінального правопорушення суспільно-небезпечного діяння [2, с. 336]. Значна кількість кримінальних конфліктів має неоднорідний характер, що обумовлено вчиненням кримінальних правопорушень, які передбачені в Кримінальному кодексі України [3, с.75]. На сьогодні існує чимало варіантів типології конфліктів, зокрема поширений поділ за сферами прояву; за ступенем тривалості та напруженості; за суб'єктами конфліктної взаємодії; за масштабом; за соціальними наслідками тощо [4, с.48]. У вітчизняних дослідженнях до основних критеріїв класифікації правових конфліктів пропонується віднести такі: структура сфери прояву (за характером вияву), характер правових наслідків (або структура конфлікту), метод правового упорядкування, зміст конфліктуотворювальних приписів, галузь правових відносин [5, с.187]. Специфіка правового конфлікту визначається юридичними характеристиками, до яких належать: галузь права, у сфері якої може перебувати конфлікт; структура норми, яка його стосується; різновид правозастосовної установи тощо [6, с.90-95]. Як правило, сучасні правники акцентують увагу на поділі конфліктів за галузевою сферою їх вияву, виокремлюючи різновиди правового конфлікту відповідно до галузевої диференціації права: цивільно-правовий, цивільно-процесуальний, кримінально-процесуальний, міжнародно-правовий, трудовий, сімейний, адміністративно-правовий, фінансово-правовий конфлікти, при цьому, зміст галузевих видів правових конфліктів визначається специфікою предмета правового регулювання відповідної галузі права [7, с.187]. За складом і кількістю сторін або учасників кримінально-правового конфлікту вони поділяються на

внутрішньо особистісні, міжособистісні, особистісно-групові й між групові [8, с.41-42].

В аспекті досліджуваної проблематики, в розробленому нами проекті Закону України «Про медіацію в кримінальному провадженні» закріплений дієвий шлях вирішення кримінальних конфліктів певної категорії за допомогою інституту медіації в кримінальному провадженні, який є допоміжною ланкою поряд із традиційним кримінальним провадженням. Так, в ст.13 проекту Закону України «Про медіацію в кримінальному провадженні» визначено підстави ініціювання процедури медіації в кримінальному провадженні та запропоновано ряд кримінальних правопорушень, які можуть бути відправлені на процедуру медіації в кримінальному провадженні, зокрема, визначено наступне: «на процедуру медіації в кримінальному провадженні за наявності визначених у цьому Законі підстав направляються: 1) кримінальні правопорушення невеликої тяжкості; 2) необережні кримінальні правопорушення середньої тяжкості; 3) кримінальні правопорушення невеликої та середньої тяжкості проти власності; 4) кримінальні правопорушення невеликої та середньої тяжкості проти волі, честі та гідності особи. Процедура медіації в кримінальному провадженні ініціюється: 1) слідчим суддею, суддею під час судового провадження за письмовою згодою потерпілого, підозрюваного, обвинуваченого чи підсудного за умови наявності підстав вважати що такий захід забезпечить відшкодування шкоди, яка завдана кримінальним правопорушенням; 2) прокурором до ухвалення судового рішення по справі за письмовою згодою потерпілого, підозрюваного, обвинуваченого чи підсудного за умови наявності підстав вважати що такий захід забезпечить відшкодування шкоди, яка завдана кримінальним правопорушенням. Прокурор за необхідності користується допомогою громадських організацій у залагодженні кримінального конфлікту. Рішення слідчого судді, судді, під час судового провадження, про направлення кримінальної справи на процедуру медіації в кримінальних справах приймається у формі ухвали суду, яка направляється до служби медіації в кримінальному провадженні, що знаходиться у межах територіальної юрисдикції суду. Рішення прокурора, під час досудового розслідування, про направлення кримінальної справи на процедуру медіації в кримінальному провадженні приймається у формі постанови, яка направляється до служби медіації в кримінальних справах, що функціонує у межах його юрисдикції. Рішення про застосування медіації в кримінальному провадженні приймається на всіх стадіях кримінального провадження. Дозволяється застосування процедури медіації в кримінальному провадженні у вигляді альтернативної стадії кримінального процесу за умови що така процедура була проведена до порушення кримінальної справи, відповідає інтересам потерпілого, підозрюваного, обвинуваченого, підсудного та не зачіпає публічні інтереси держави». Про необхідність активізації вищевикладеного процедурного порядку засвідчили 44% про анкетованих слідчих респондентів на противагу 28% слідчим респондентам, які не підтримали вищевикладену процедуру підстав ініціювання процедури медіації в кримінальному провадженні та натомість не запропонували власного варіанту.

Вищевикладена законодавча ініціатива свідчить про те, що процедура медіації в кримінальному провадженні сприятиме вирішенню кримінальних конфліктів: невеликої тяжкості (за який передбачене покарання у виді позбавлення волі на строк не більше двох років, або інше, більш м'яке покарання за винятком основного покарання у виді штрафу в розмірі понад три тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян), про що свідчать вивчені нами матеріали кримінального провадження; необережних кримінальних правопорушень середньої тяжкості (за який передбачене основне покарання у виді штрафу в розмірі не більше десяти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавлення волі на строк не більше п'яти років), про що свідчать вивчені нами матеріали кримінального провадження; кримінальних правопорушень невеликої та середньої тяжкості проти власності (передбачених в розділі VI Кримінального кодексу України), про що свідчать вивчені нами матеріали кримінального провадження; кримінальних правопорушень невеликої та середньої тяжкості проти волі, честі та гідності особи (передбачених в розділі III Кримінального кодексу України), про що свідчать вивчені нами матеріали кримінального провадження [9].

Також, вивчені нами матеріали кримінальних проваджень засвідчують наявність апріорних практичних підвалин для ефективного та дієвого вирішення кримінальних конфліктів, зокрема, кримінальних правопорушень: невеликої тяжкості – 42, що дорівнює 21%; необережних кримінальних правопорушень середньої тяжкості – 32, що дорівнює 17%; кримінальних правопорушень невеликої тяжкості проти власності – 52, що дорівнює 26%; кримінальних правопорушень середньої тяжкості проти власності – 45, що дорівнює 23%; кримінальних правопорушень невеликої тяжкості проти волі, честі та гідності особи – 12, що дорівнює 7%; кримінальних правопорушень середньої тяжкості проти волі, честі та гідності особи – 11, що дорівнює 6% за сприянням інструментів відновного правосуддя в т. ч. в майбутньому за сприянням інституту медіації в кримінальному провадженні з моменту прийняття запропонованого нами проекту Закону України «Про медіацію в кримінальному провадженні». Нами виявлено, що 0,5 % обвинувачених (підозрюваних) почали надавати правдиві показання лише коли їх було запропоновано укласти угоду про примирення між потерпілим та підозрюваним чи обвинуваченим та/або угоду між прокурором та підозрюваним чи обвинуваченим про визнання винуватості за обставин відсутності у слідчих доказів, які засвідчують безспірну вину підозрюваного. Нами встановлено, що за підсумками укладення угоди про примирення між потерпілим та підозрюваним чи обвинуваченим та/або угоди між прокурором та підозрюваним чи обвинуваченим про визнання винуватості сторонами кримінального конфлікту (усього таких угод укладено 0,5%) належним чином були виконані узяті ними зобов'язання, зокрема, 0,2 % таких справ зобов'язання виконано повністю, а в 0,3 % частково виконано зобов'язання.

Вивчені нами матеріали кримінального провадження виявили те, що незначна кількість слідчих використовує положення глави 35 КПК України, при цьому, ефективно, якісне та результативне використання механізмів від-

новного правосуддя має місце у випадку, якщо слідчий пропонує потерпілому та правопорушнику укласти угоду про примирення між потерпілим та підозрюваним чи обвинуваченим та/або угоду між прокурором та підозрюваним чи обвинуваченим про визнання винуватості, така оферта мала місце у 0,5% із 100%. При цьому, сторони (потерпілий та правопорушник) кримінального правопорушення охоче погодилися скористатися запропонованим механізмом відновного правосуддя. Найбільш цінні докази, які мали визначальне значення для встановлення фактичного складу кримінального правопорушення мали місце лише під час пропозиції укласти угоду про примирення між потерпілим та підозрюваним чи обвинуваченим та/або угоду між прокурором та підозрюваним чи обвинуваченим про визнання винуватості у 0,5% із 0,5%. При цьому, спостерігається 100% дієвість такого заходу як укладена угоди про примирення між потерпілим та підозрюваним чи обвинуваченим з метою усунення причин та умов вчинення кримінального правопорушення невеликої чи середньої тяжкості.

Аналогічної думки дотримуються слідчі територіальних підрозділів районних управлінь головного управління МВС України в м. Києві. Так, на наше запитання «якими на Вашу думку, повинні бути підстави ініціювання процедури медіації в кримінальному провадженні?»: 56 слідчих, що становить = 28%, відповіли – кримінальні правопорушення невеликої тяжкості; 24 слідчих що становить = 12%, відповіли – необережні кримінальні правопорушення середньої тяжкості; 31 слідчих, що становить = 15%, відповіли – кримінальні правопорушення невеликої та середньої тяжкості проти власності; 10 слідчих, що становить = 5%, відповіли – кримінальні правопорушення невеликої та середньої тяжкості проти волі, честі та гідності особи; 73 слідчих, що становить = 37%, відповіли – всі вище перелічені. При цьому, лише 52% слідчих респондентів, на противагу 47% слідчих, вважають за доцільне застосування процедури медіації в кримінальних справах у вигляді альтернативної стадії кримінального процесу за умови що така процедура буде проведена до порушення кримінальної справи, відповідає інтересам потерпілого, підозрюваного, обвинуваченого, підсудного та не зачіпає публічні інтереси держави. 46% про анкетованих слідчих респондентів вірять у дієвість процедури медіації в кримінальному провадженні та в те, що даний інститут сприяє своєчасному залагодженню, припиненню та попередженню негативних наслідків кримінального правопорушення, сприятиме гуманізації порядку кримінального провадження та спрямоване на всебічне задоволення інтересів сторін процедури медіації в кримінальних справах. При цьому, 27% про анкетованих слідчих респондентів не вірять в дієвість процедури медіації в кримінальному провадженні та в те, що даний інститут сприятиме своєчасному залагодженню, припиненню та попередженню негативних наслідків кримінального правопорушення, сприятиме гуманізації порядку кримінального провадження та спрямоване на всебічне задоволення інтересів сторін процедури медіації в кримінальних справах, а 26% про анкетованих слідчих респондентів, взагалі, не змогли відповісти на це питання.

Консенсуальна модель інституту медіації в кримінальному провадженні є дієвим шляхом вирішення кримінальних конфліктів, який в свою чергу вплине на зміну кількісних показників рівня злочинності та кількості порушених кримінальних справ (кримінальних правопорушень невеликої тяжкості; необережних кримінальних правопорушення середньої тяжкості; кримінальних правопорушень невеликої та середньої тяжкості проти власності; кримінальні правопорушення невеликої та середньої тяжкості проти волі, честі та гідності особи) в часовому та просторовому вимірах. Так, 23% про анкетованих потерпілих респондентів вважають, що впровадження інституту медіації в кримінальних справах зменшить кількість кримінальних правопорушень: невеликої тяжкості; необережних кримінальних правопорушення середньої тяжкості; кримінальних правопорушень невеликої та середньої тяжкості проти власності; кримінальні правопорушення невеликої та середньої тяжкості проти волі, честі та гідності особи, при цьому, 10% про анкетованих потерпілих вважають, що впровадження інституту медіації в кримінальних справах збільшить кількість кримінальних правопорушень: невеликої тяжкості; необережних кримінальних правопорушення середньої тяжкості; кримінальних правопорушень невеликої та середньої тяжкості проти власності; кримінальні правопорушення невеликої та середньої тяжкості проти волі, честі та гідності особи, окрім вищевказаних респондентів є 66% про анкетованих потерпілих, які вважають, що рівень злочинності у відповідності до заданих параметрів залишиться без змін. Окрім цього, консенсуальна модель інституту медіації в кримінальному провадженні приділяє особливу увагу потребам потерпілих в кримінальному провадженні, що спрямовані на одержання сатисфакції в повному розмірі + відшкодування моральної шкоди завданої кримінальним правопорушенням[10, с.28]. Концептуальні положення аналізованої інституційної основи в першу чергу покликані враховувати весь спектр потреб, інтересів потерпілого[11, с.49]. Одержання сатисфакції в кримінальному провадженні є основною мотиваційною складовою активізації зазначеної процедури [12, с.15].

Позитивним, на нашу думку, є твердження 43% опитаних слідчих респондентів, які вважають, що практичне впровадження запропонованої нами інституційної основи істотно вплине на зменшення рівня кримінальних правопорушень невеликої тяжкості; необережних кримінальних правопорушення середньої тяжкості; кримінальних правопорушень невеликої та середньої тяжкості проти власності; кримінальні правопорушення невеликої та середньої тяжкості проти волі, честі та гідності особи. При цьому, опитані слідчі респонденти визначили ряд кримінальних правопорушень, рівень злочинності за якими буде зменшений, так, 8% слідчих до них віднесли кримінальні правопорушення невеликої тяжкості, 7% слідчих до них віднесли необережні кримінальні правопорушення середньої тяжкості, 23% слідчих до них кримінальні правопорушення невеликої та середньої тяжкості проти власності, 19% слідчих до них віднесли кримінальні правопорушення невеликої та середньої тяжкості проти волі, честі та гідності особи, 30% слідчих включили до них всі вищенаведені кримінальні правопорушення, окрім цього, заслуговує уваги

окрема думка 10% слідчих, які вважають, що впровадження інституту медіації в кримінальному провадженні не сприятиме зменшенню кількості кримінальних правопорушень тому що, «рівень злочинності залежить від економічних факторів, міри покарання за скоєне кримінальне правопорушення». Так, вважаємо останнє твердження частково хибним в аспекті «обраної міри покарання правопорушника за скоєне кримінальне правопорушення», оскільки на сучасному етапі розвитку традиційне кримінальне провадження відносно кримінальних правопорушень не великої, середньої тяжкості, тяжких кримінальних правопорушень застосовує міру покарання у вигляді штрафу, громадських робіт, виправних робіт, конфіскації майна, арешту, обмеження волі, позбавлення волі на певний строк. На перший погляд вищевказані механізми є дієвими та ефективними, але така ефективність має мінливий та перманентний характер, оскільки у своїй більшості превентивний механізм має тимчасовий ефект та породжує рецидивність, для прикладу, за статистичними даними оприлюдненими на офіційному веб-сайті Генеральної прокуратури України в першому кварталі 2015 року вчинено на 2005 більше особливо тяжких кримінальних правопорушень порівняно із першим кварталом 2014 р. [13]. Також, збільшилась кількість тяжких кримінальних правопорушень, зокрема, вбивств, та збільшилась кількість кримінальних правопорушень середньої тяжкості (при цьому, правопорушники вдвічі частіше почали використовувати вогнепальну зброю).

Вважаємо за доцільне проаналізувати статистичні данні відносно кількісних показників зареєстрованих кримінальних правопорушень та результати їх досудового розслідування в часовому діапазоні з 2012 – перше півріччя 2015 рр., які в загальному вигляді охарактеризують стан вітчизняного традиційного кримінального провадження та рівень його дієвості в аспекті зменшення кількості кримінальних правопорушень. Так, в 2012 р. обліковувалося – 373074 кримінальних правопорушень, з них кількість: особливо тяжких злочинів складає – 8224; тяжких злочинів складає – 78742; злочинів середньої тяжкості складає – 152074; злочинів невеликої тяжкості складає – 133576. В порівнянні із 2012 р. в 2013 р. стабільно незмінною є кількість обліковуваних кримінальних правопорушень, яка складає – 373074 кримінальних правопорушень, з них кількість: особливо тяжких злочинів складає – 8224; тяжких злочинів складає – 78742; злочинів середньої тяжкості складає – 152074; злочинів невеликої тяжкості складає – 133576. При цьому, кількісні показники вищевказаних кримінальних правопорушень на стадії направлення кримінальної справи до суду обумовлені нижченаведеними даними. В порівнянні із 2013 р. у 2014 р. зменшилася кількість зареєстрованих кримінальних правопорушень, зокрема, – 64681 кримінальних правопорушень, з них кількість: особливо тяжких злочинів складає – 2886; тяжких злочинів складає – 14985; злочинів середньої тяжкості складає – 26348; злочинів невеликої тяжкості складає – 20462. А, в першому півріччі 2015 р. обліковувалося – 373074 кримінальних правопорушень, що майже складає половину від показників 2014 р., з них кількість: особливо тяжких злочинів складає – 8224; тяжких злочинів

складає – 78742; злочинів середньої тяжкості складає – 152074; злочинів невеликої тяжкості складає – 133576 [13] (див. Рис. 1.1).

Кількісні показники кримінальних проваджень з 2012 – перше півріччя 2015 років

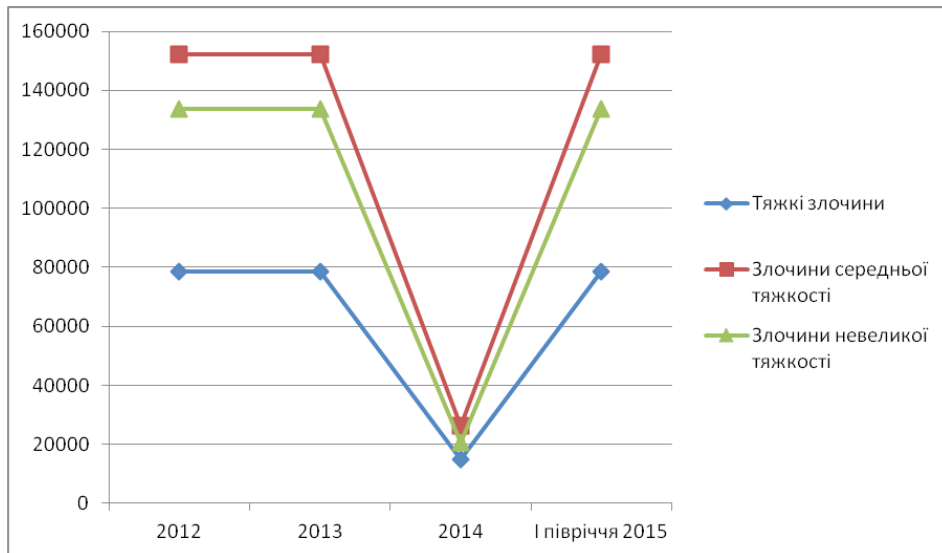

Рис. 1.1. Кількісні показники кримінальних проваджень з 2012 –
перше півріччя 2015 років¹

Зарубіжна практика застосування інституту медіації в кримінальному провадженні свідчить про дієвість відповідальності правопорушника в межах процедури медіації в кримінальному провадженні [14, с.28], аналогічної позиції дотримуються 50% про анкетованих слідчих респондентів на протипагу 36% слідчих респондентів. Слідчі п'яти територіальних підрозділів районних управлінь головного управління МВС України в м. Києві охоче підтримали визначальні концептуальні положення інституту медіації в кримінальному провадженні, які зумовлені відновлювальним та компенсаційним характером завданої кримінальним правопорушенням шкоди та засвідчують практичну дієвість інституту медіації в кримінальному провадженні з огляду на наступні показники: 53% про анкетованих слідчих респондентів, на протипагу 32% про анкетованих слідчих респондентів, вважають, що медіація в кримінальному провадженні здатна визволити потерпілого від тяжких наслідків кримінального правопорушення; 52% про анкетованих слідчих респондентів, на протипагу 36% про анкетованих слідчих респондентів, вважають, що медіація в

¹ Джерело: Розроблено автором за підсумками анкетування слідчих та потерпілих відносно впровадження інституту медіації в кримінальне процесуальне законодавство України.

кримінальному провадженні сприятиме активній участі сторін кримінального конфлікту до винайдення взаємоприйняттого рішення; 56 % про анкетованих слідчих респондентів, на противагу 30% про анкетованих слідчих респондентів, вважають, що медіація сприятиме інтеграції правопорушника в суспільство; 76% про анкетованих слідчих респондентів, на противагу 11% про анкетованих слідчих респондентів, вважають, що дієвість інституту медіації в кримінальному провадженні, на противагу традиційному кримінальному провадженню, зумовлена функціонування поряд із юридичним гуманітарних методів роботи з виправлення наслідків кримінального правопорушення та ресоціалізації правопорушника.

Вищевказані данні свідчать про те, що медіація в кримінальному провадженні є дійсно викликом часу та потребою гуманістично налаштованого демократичного українського суспільства, в це вірять 46 % про анкетованих слідчих на противагу 25% про анкетованих слідчих. Потреба провадження даного механізму з метою вирішення кримінальних конфліктів зумовлена вадами традиційного кримінального провадження, так, 50% про анкетованих слідчих респондентів у разі створення на національному рівні кримінальних процесуальних основ провадження процедур медіації в кримінальних справах бажають скористалися таким правовим механізмом у своїй практичній діяльності.

Впровадження інституту медіації в кримінальному провадженні зменшить навантаження на судові органи державної влади в бік зменшення кількості нерозглянутих справ та матеріалів кримінального судочинства місцевими та апеляційними загальними судами [15, с.27]. Аналогічної позиції дотримуються 57 % про анкетованих нами слідчих респондентів, які вважають, що провадження процедур медіації в кримінальних справах сприятиме зменшенню навантаження на судові та правоохоронні органи у зв'язку із зменшенням кількості кримінальних конфліктів та у зв'язку із функціонуванням служб медіації в кримінальних справах.

Висновки. Дослідження шляхів вирішення кримінальних конфліктів за сприянням інституту медіації у кримінальному провадженні виявили нижчевикладені узагальнення. Так, досліджено термінологічне поняття сутності «конфлікт», що в свою чергу обумовило розуміння останнього як зіткнення поглядів, інтересів, позицій, що супроводжується конфронтацією, суперництвом, конкуренцією чи протиборством його учасників, яке супроводжується складними колізіями. Встановлено, що сутність кримінального конфлікту обумовлена зіткненням із кримінальним законом, що детерміновано вчиненням суб'єктом кримінального правопорушення суспільно-небезпечного діяння.

За підсумками проведеного анкетування (респондентів) слідчих та потерпілих п'яти територіальних підрозділів районних управлінь головного управління МВС України в м. Києві виявлено та запропоновано шляхи вирішення кримінальних конфліктів, які знайшли своє практичне втілення в розробленому нами проекті Закону України «Про медіацію в кримінальному провадженні», який є допоміжним правовим механізмом поряд із традиційним кримінальним провадженням. Так, нами, з урахуванням підсумків анкетуван-

ня респондентів, визначено підстави ініціювання процедури медіації в кримінальному провадженні та запропоновано ряд кримінальних правопорушень, які можуть бути відправлені на процедуру медіації в кримінальному провадженні.

Обґрунтовується наша позиція про те, що процедура медіації в кримінальному провадженні сприятиме вирішенню кримінальних конфліктів невеликої тяжкості, необережних кримінальних правопорушень середньої тяжкості, кримінальних правопорушень невеликої та середньої тяжкості проти власності, кримінальних правопорушень невеликої та середньої тяжкості проти волі, честі та гідності особи. Нами аргументовано доводиться положення про те, що консенсуальна модель інституту медіації в кримінальному провадженні, на стадії «виробничого» впровадження, істотно вплине на зміну кількісних показників рівня злочинності та кількості порушених кримінальних справ (кримінальних правопорушень невеликої тяжкості, необережних кримінальних правопорушень середньої тяжкості, кримінальних правопорушень невеликої та середньої тяжкості проти власності, кримінальні правопорушення невеликої та середньої тяжкості проти волі, честі та гідності особи) в часовому та просторовому вимірах. На підставі статистичних даних та узагальнень обґрунтовується можливість оперативного, якісного та результативного вирішення кримінальних конфліктів за сприянням запропонованих нами правових підвалин та механізмів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і доповн.) / Уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. - К.; Ірпінь, 2005. – 1736 с.
2. Юридична енциклопедія в 6 т. том 3: Юридична енциклопедія / За ред. Ю.С. Шемшученка та ін. – К. : «Укр. енцикл.», 2008. – 789 с.
3. *Сегай М.Я.* Судова експертологія – наука про судово-експертну діяльність / М.Я. Сегай // Вісн. Акад. прав. наук України – 2001 – № 2 (33) – № 3 (34). – С. 745.
4. *Іванов В.М.* Юридична конфліктологія: [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / В.М. Іванов, О.В. Іванова. – К. : МАУП, 2004. – 224 с.
5. *Бобровник С.В.* Компромiс i конфлікт у праві: антрополого-комунікативний підхід до аналізу: [монографія]. – К. : Вид-во «Юридична думка», 2011. – 384 с.
6. Юридическая конфликтология / О.В. Бойков, Н.В. Варламова, А.В. Дмитриев и др.; В.Н. Кудрявцев (отв. ред.). – М., 1995. – 316 с.
7. *Бобровник С.В.* Компромiс i конфлікт у праві: антрополого-комунікативний підхід до аналізу: [монографія]. – К. : Вид-во «Юридична думка», 2011. – 384 с.
8. *Балабанова Л.В.* Конфліктологія: [навч. посібник] / Балабанова Л.В., Савельєва К.В. – К. : Видавничий дім «Професіонал», 2009. – 280 с.
9. Кримінальний кодекс України від 05 квітня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 25-26. – Ст. 131.
10. *Galaway, B. and J. Hudson* Criminal Justice, Restitution, and Reconciliation / Galaway, B. and J. Hudson. – Criminal Justice Press, 2000. – P. 27-39.
11. *Michael E.* The Moral Worth of Retribution: character and emotions / Eric Michael. – London, 1987. – P. 49-60.

12. Department of Justice, Office of Justice Programs, National Survey of Victim-Offender Mediation Programs in the United States (NCJ 176350) / U.S. Department of Justice – New York, 2000. – P. 14-27.

13. Статистична інформація розміщена на офіційному веб-сайті Генеральної прокуратури України станом на 02.10.2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.gp.gov.ua/>

14. Fellegi B. 'Explaining Impact of Restorative Justice: the '4-Way Interaction' of Morality, Neutralisation, Shame and Bonds'. Thesis submitted for the degree of M. Phil in Criminology / Fellegi B. – University of Cambridge, Institute of Criminology, 2004. – P. 27-30.

15. Koval R., Zemlyanska V. Restorative Justice in Ukraine, in Miers D. and Willemsens J. (eds.), A comparative review of restorative justice and victim-offender mediation in Europe / Koval R., Zemlyanska V. – Leuven: European Forum For Victim-Offender Mediation and Restorative Justice, 2004. – 75 p.

Аракелян Р.Ф. Шляхи вирішення кримінальних конфліктів за сприянням інституту медіації в кримінальному провадженні

У статті досліджено шляхи вирішення кримінальних конфліктів за сприянням інституту медіації в кримінальному провадженні. Висвітлено деякі законодавчі пропозиції, розроблені за підсумками проведеного нами системно-емпіричного дослідження потреб цільової аудиторії, до якої належать службові особи органів досудового розслідування та потерпілі у конкретному кримінальному провадженні, в аспекті вирішення кримінальних конфліктів за сприянням інституту медіації в кримінальному провадженні.

Ключові слова: конфлікти, кримінальні конфлікти, інститут медіації в кримінальному провадженні України.

Аракелян Р.Ф. Пути решения криминальных конфликтов при содействии института медиации в уголовном производстве

В статье исследуются пути решения криминальных конфликтов при содействии института медиации в криминальном производстве. Освещены некоторые законодательные предложения, разработанные по итогам проведенного нами системно-эмпирического исследования потребностей целевой аудитории, к которой относятся должностные лица органов досудебного расследования и пострадавшие в конкретном уголовном производстве, в аспекте решения криминальных конфликтов при содействии института медиации в криминальном производстве.

Ключевые слова: конфликты, криминальные конфликты, институт медиации в криминальном производстве Украины.

Arakelyn R. F. Ways of the conflict resolution under the auspices of the Institute of mediation in criminal proceeding

In this article we have researched ways of the conflict resolution under the auspices of the Institute of mediation in criminal proceeding. In this article we have illuminated results of systemic empirical research regarding demands target audience, which includes officers of preliminary investigation and victims in the criminal proceeding, which were connected with the ways of the conflict resolution under the auspices of the Institute of mediation in criminal proceeding.

Keywords: conflicts, criminal conflict mediation institute criminal proceeding in Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 19.11.2015.